

# S. Sayısı : 108 e ek

## Bilûmum muvazzaf subaylar ve askerî memurların yirmi beş yaşını ikmal etmeden evlenemeyeceklerine dair olan 1434 sayılı kanunun tadili hakkındaki kanun lâyihasının I inci maddesine dair Adliye encümeni mazbatası (I/35)

### Adliye encümeni mazbatası

T. B. M. M.  
Adliye encümeni  
Esas No. 1/35  
Karar No. 50

19 - VI - 1939

### Yüksek Reisliğe

Ordu mensublarının evlenmelerine dair tanzim olunan kanun lâyihasını birinci maddesinin müzakeresi sırasında Fuad Sirmen (Rize) tarafından verilen taktir nazarı itibare alınmasına karar verilerek Encümenimize havale buyurulmakla Millî Müdafaa vekâleti tarafından izam edilen Askerî temyiz mahkemesi müddeiumumisi huzurile mezkûr taktir hakkında müzakere icra edildi.

Taktirin mündericâtı lâyihanın birinci maddesinde yazılı olan askerî mensubları altıncı sınıfa terfi etmedikçe evlenemeyeceklerine dair olan hükmün kaldırılması teklifinden ibaret olup taktir sahibinin Encümeninde tekrar ettiği izahatında muvazzaf subaylar için üsteğmenlikte bir sene geçmedikçe ve gedikli erbaşların başçavuş olmadıkça evlenemeleri hakkındaki kayıtlar bu zevatın askerî vazifelerine bağlılıklarını temin bakımından faydalı olacağı mülâhazası varid ve kabule şayan olabilirse de askerî hâkim, hesap memuru ve kâtib gibi ordu mensubları hakkında böyle bir düşünce mevcut olamayacağından içtimaî noktadan faydası aşikâr olan bu ferdlere tabî haklarından olan evlenmenin takyidi doğru olamayacağından Umum Heyette dermeyeran ettiği bu sebebi verdiği taktirin nazarı itibare alınması ile de kabul edilmiş olduğunu dermeyeran eylemiştir.

Vekâlet namına verilen izahda da askerî mensublar her ne kadar kıtalarda ve garnizonlarda askerî talim ve terbiye ile meşgul değillerse de ekserisi harb okulunda sıhhî arzuları dolayısıyla su-

bay olamayacakların bu askerî hizmetlere intisab ettikleri ve bunlar muamele memuru okulunda ve kurslarda okutturularak bu vazifeler için yetiştirildiği, evlenme hakkında takyidat konması yalnız askerî talim ve terbiye için kıtalarda ve garnizonlarda daha müsaid vakit bulmak ve bu vazifeye bağlanmak düşüncesine münhasır olmayıp umumî disiplin bakımından da bütün askerî mensubların hususî hayatlarına müessir olabilecek sebepler de nazarı dikkate alınmış olduğu gibi yabancı memleketlerde de ordu mensubları hakkında yalnız subaylara inhisar etmeyen kayıtlar mevcut bulunmuş olduğundan merî kanunda zaten mevcut olup takyidi hükmün görülen lüzum ve ihtiyaç üzerine tadili istenilen askerî mensublar hakkındaki takyidatın tamamen kaldırılmasının muvafık olmayacağını, askerî hâkimler ise memuriyetleri derecesine göre bu kayıtları onlara tesiri bulunamayacağını beyan etmiş ve yalnız askerî mensublar için altıncı dereceye terfi kaydı hakkında yaptıkları tedkikatta bu mertebeye terfi edeceklerin subayların üsteğmenlikte bir sene geçinceye kadar olan kayda göre bir sene daha geçiceceği anlaşıldığından Millî Müdafaa vekâleti askerî mensublar hakkındaki evlenmeye mütedair kayıtları merî kanunda olduğu gibi yirmi beş yaş olarak ipkasını ve maddenin buna göre değiştirilmesini teklif etmiştir.

Encümen bu izahlara göre yaptığı müzakereler neticesinde 1926 tarihinden beri meriyet mevkiinde bulunan 1434 sayılı kanunda umum muvazzaf subaylarla askerî memurlar hakkında ev-

lenme için takyidat mevcud olduğundan bu hükümün vazına âmîl olan sebeplerin her zaman için varid bulunmasına binaen askerî mensublar hakkındaki kaydın tamamen kaldırılmasına dair olan Rize mebusu Fuad Sirmenin teklifi kabule çayan görülmiyerek Hükümet namına dermeyan edilen yirmi beş yaş kaydinin ipkası suretile maddenin yeniden kaleme alınması encümenimizce ekseriyetle kabul edilmiştir.

Bir de Lâyihanın birinci maddesindeki mezuniyet tabirinin evlenme hakkında takyidata tâbi tutulmak istenen subay ve erbaşlarla askerî mensublardan başka bütün ordu mensublerinin bağlı oldukları askerî makamlardan izin almaları suretinde bir hüküm konulmuş sayılarak bu tarzda mezuniyet tabirine şumullü bir mana verilebileceği yapılan müzakerelerden istidlâl edildiği cihetle kanunun kastetmediği ve yalnız birinci madde metninde yazılı subay, erbaş ve askerî mensublara münhasır olan bu kaydın tatbikatta bütün ordu mensublarına teşmiline mahal kalmamak üzere izin tabirlerinin metinden çıkarılması encümence münasib görülmüştür. Bütün ordu mensublarının hususî aile vaziyetlerinin de nazarı dikkate alınması lüzumlu ise de bu hususun sicille taallük eden ve hususî disipline aid nizamlarla kontrol edilebileceğinden evlenmeğe müte-dair bir kanunla istidlâl yolile bu cihetin tesbitine

mahal görülememiştir.

Lâyihâ hakkında Adliye encümeninin evvelce tanzim ettiği mazbata da kanunun unvanının Encümenimizce değiştirildiği yazılmışsa da bu değişiklik Dahiliye encümeni tarafından yapılmış ve Encümenimizce de tasvib edilmiş olduğundan sehivden ileri gelen bu cihet bu mazbata ile tashih edilmiştir.

Yeniden kaleme alınan lâyihanın birinci maddesi Umumî Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye E. Reisi N.	M. M.	Kâtib
Kocaeli	Kocaeli	Rize
S. Yargı	S. Yargı	
Antalya	Balıkesir	Bingöl
N. Aksoy	O. N. Burcu	F. Fikri
Bursa	Gazianteb	Kastamonu
A. Akgüç	Ö. A. Aksoy	A. Binkaya
Konya	Manisa	Trabzon
G. Gültekin	R. İnce	F. A. Barutçu
Zonguldak		
Ş. Devrin		

Heyeti Umumiyenin tasvibine iktiran eden takririmdeki esasın aynen muhafazası reyindeyim  
Rize mebusu  
Fuad Sirmen

## ADLİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

*Ordu mensublarının evlenmelerine dair kanun lâyihası*

**MADDE 1 —** Muvazzaf subaylar üstegmen rütbesinde en az bir sene bulunmadıkça ve askerî memurlar yirmi beş yaşını ikmal etmedikçe ve kara, deniz, hava gedikli erbaşları başçavuş olmadıkça evlenemezler.

İhtiyat subaylığından askerî memurluğa intisab edenler bu maddede yazılı kayıdden müstesnadır.

## YÜKSEK REİSLİĞE

Arzettiğim sebeblere binaen I nci maddenin aşağıda yazılı şekilde değiştirilmesini arz ve teklif eylerim :

Rize mebusu  
Fuad Sirmen

**MADDE 1 —** Muvazzaf subaylar üstegmen rütbesinde en az bir sene bulunduktan ve kara, deniz, hava gedikli erbaşları, başçavuş olduktan sonra bağlı oldukları makamlardan izin almadıkça evlenemezler.

Yukarıki fıkrada yazılı şeraiti haiz olmayanlara evlenmek için izin verilmez.